

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

91. An Ciues Panormitani possint vendere vînum ex eorum vineis & prædiis collectum vltra pretium à lege impositum, & vt vulgò dicitur A cannatola? Non autem si vinum ex aliis vineis emant, vt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

RESOL. XC.

Quidam habebat multa dolia vini generosi, cui apponebat magnam quantitatem aquae, sed ex illa missione non efficitur deterius eo, quod passim venditur, ab aliis. Quaeritur inde, an possit iuxta conscientiam sine onere restitutionis in venditione talis vini, exigere totum pretium à lege taxatum?

Idem potest queri de tritico, & aliis. Ex p. 1. tr. 8. Ref. 5. 1.

§. 1. **N**on desunt DD. qui protus negant hanc missionem fieri posse. Sic Petrus de Ledefina in *summ. part. 2. tr. 8. cap. 3. 2. post cor. l. 7. diff. 2. fol. mibi 425. col. 2.* Rebellius de *oblig. inst. part. 2. lib. 9. q. 9. n. 17.* & Salas *tract. de empt. & vendit. dub. 12.* qui etiam citat Medinam, Molinam, Nauarrum, & Rodriguez. Et probatur hæc opinio: nam lex, v. g. taxat triticum, quale ex area adduci solet, non quale facit industria fraudulenta. Igitur, si tale triticum ex industria cum aliqua mixtione venditur, minori quidem pretio vendi debet, quam sit à taxa legis præscriptum. Adde, ut ait Azorius *part. 3. lib. 8. c. 23. q. 3. in fine*, quod qui vinum aqua perfusum vendit, eo ipso vendit plus, quam habeat: nam, si habeat tres amphoras, vendit plus, quam tres amphoras. Ergo, &c.

2. Propter has rationes probabilis est hæc opinio: sed mihi longè probabilior sententia affirmatiua videtur, quam sequuntur Lopez in *instr. conscient. part. 2. c. 47. alias 192.* Ioan. de la Cruz in *divest. conscient. p. 1. præcept. 7. quest. 3. dub. 6. concl. 2.* Homobonus de *exam. Eccles. part. 1. tr. 8. c. 7. q. 21.* Lessius *lib. 2. c. 21. dub. 11. num. 87.* qui ait: [Cur quis rem suam non potest ad eum statum redire, in quo sunt res aliorum, & tunc eam vendere eodem pretio, quo alij? Fit hoc interdum in vino, tritico, & similibus speciebus, dum vino valde præstanti miscetur aliud tenue, vel aqua; aut tritico valde puro fecale; ea tamen moderatione, ut non sint deteriora, quam quæ ab aliis passim venduntur.] Hæc Lessius.

3. Putabam, hanc sententiam citatos DD. tantum patronos habere; sed postea inveni Martinum Bonacinam, virum doctum; etiam illam amplecti in *disp. 3. de contract. quasi. 1. punct. 6. num. 17.* & probat validissimis rationibus, quas accipe. Nam, asserit: talis venditor nullum damnum, vel iniuriam inferre emptori: non enim tenetur illi tradere res maioris perfectionis, & integritatis, quam ab aliis vendantur. Secundo, æstimatio rei defumitur per ordinem ad vltimos humanos: cum autem, verbi gratia, vinum per admistionem illam aquæ sit adhuc æque vtile ad vltus humanos; ad quos emittitur: ergo aliquis sic vendens, non peccat contra iustitiam, neque tenetur ad restitutionem, cum nullius damni causa censetur.

RESOL. XCI.

An Cines Panormitani possint vendere vinum ex eorum vineis, & prædictum collectum ultra pretium à lege impositum, & ut vulgo dicitur Acannerela?

Non autem si vinum ex aliis vineis emanet, ut vendant, quia tunc peccant, & tenentur ad restitutionem. Ex part. 1. tract. 8. Refol. 8.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, ex privilegio merito illis concessio, ut spe talis lucri allecti efficacius inuigilent ad vinearum cultivationem, quæ in territorio dictæ civitatis existunt.

2. Sed notandum est, non posse, nisi vinum, quod ex suis propriis vineis collegerunt, tali pacto vendere;

non autem, si vinum ex aliis vineis emanet: & contrarium facientes peccant, & tenentur ad restitutionem; quia privilegium hoc illis non concedit, sed tantum loquitur de vino à propria vinea collecto, quod est valde notandum: non enim defuerunt, qui contrariam sententiam in praxi deducere volebant, sed ego semper contrarium sensi; nec aliter dicendum est.

RESOL. XCII.

Votum pro illustrissimo Senatu Panormitano circa moderationem privilegij, seu consuetudinis permittentis Civibus huius urbis non vendere vinum collectum iuxta taxam.

Et inter alia, quæ pro elucidanda doctrina huius questionis docentur, adducitur, quod privilegium, quod transiit in vim contractus, est vltro, citroque obligatorium, nec potest sine causa revocari.

Et quod taxa frumenti in anno magna sterilitatis non est mutanda, sed servanda. Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 1.

§. 1. **C**irca præsentem questionem, supposita veritate facti, pro dominis vinearum faciunt hæc argumenta.

Primo ex causa iusta, iuste conceditur aliquibus vendere ultra taxam, ut notat Megala in *2. lib. 2. cap. 6. q. 3. n. 105.* Molina *tom. 2. tr. 2. disp. 364. n. 17.* & Ledefina in *summ. tom. 2. tr. 8. c. 32. diff. 12.* Sed hoc accidit in casu nostro. Ergo, &c.

2. Secundo, privilegium quod transiit in vim contractus, est vltro citroque obligatorium, nec potest sine causa revocari, ut notant vndecim Doctores, quos citat doctissimus Regens noster Corlettus in *Propugnaculo velligalis adversus Messanenses*, fol. 25. quibus ego addo ex Iurisperitis Gomez in *leg. 40. Tauri, n. 89.* Menochium *conf. 661. num. 12.* Molinam de *primog. lib. 4. cap. 3. n. 18.* Cabedum *Last. decis. 93. n. 14.* Riccium *part. 4. collectan. 862.* Borrellum de *præstan. Reg. Cathol. p. 53. n. 9.* Martam de *claus. part. 1. claus. 195. n. 9.* Velasco *consult. 62. num. 5.* & *conf. 120. num. 9.* & ex Theologis Salas de *legibus, disp. 20. sect. 18. num. 126.* Suarez etiam de *leg. lib. 8. c. 37. num. 7.* Sanchez de *matrim. tom. 2. lib. 8. disp. 33. n. 20.* & nouissime doctissimum Basilium Pontium etiam de *matr. lib. 8. c. 19. §. 2. n. 12.* sed privilegium, de quo loquimur, transiit in vim contractus apparet, quia ex illo allecti, ideo aliqui vineas emerunt. Ergo, &c.

3. Tertiò, pretium vini, quod Senatus vult moderare, non videtur ita excessivum, ut aliqui supponunt, si consideretur notabilis excessus bonitatis prædicti vini, & ideo docuit Homobonus de *exam. Eccles. p. 2. tr. 9. c. 3. q. 3.* Molina *tom. 2. tr. 2. disp. 362. n. 7.* Reginaldus *tom. 2. lib. 25. cap. 16. sect. 3. n. 284.* Bonacina de *contr. disp. 3. q. 3. punct. 4. n. 12.* cum aliis, quod frumentum notabiliter melius potest vendi ultra taxam. Sed vinum, de quo loquimur, est sine comparatione, notabiliter melius. Ergo iuste ita carius venditur.

4. Quarto, domini vinearum ut plurimum ita carius vendunt vinum in æstate, sed in dicto tempore adsunt multi emptores, & penuria vini. Ergo iuste eius pretium augetur ut notant Lessius *lib. 2. cap. 21. dub. 4. numero 30.* Filliucius *tom. 2. tract. 1. 35. cap. 4. num. 93.* & alij communiter. Adde, quod vinum multum minuitur in quantitate, quando à dominis in æstate conservatur. Ergo, &c.

5. Quintò, statuta alicuius civitatis, per suum superiorem confirmata, non possunt remitti ab ipsa civitate, sed consuetudines civitatis Panormi fuerunt à Carolo V. confirmata. Ergo non possunt amplius per ipsam civitatem solâ, sine consensu Regis, remitti, vel mutari.

6. Sextò